Luonnonvarakeskus 8.11.2017 Dnro 3080/00 00 02 00/2017

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Lähettäjän viite VNS 7/2017 vp Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta vuoteen 2030

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Metsien nieluja on ylläpidettävä jotta saavutetaan Kaisun tavoitteet.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman mukaan on perusteltua asettaa tavoite että Suomi on hiilineutraali vuonna 2045. Tämä tavoite on linjassa Pariisin sopimuksen kanssa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää että hiilinieluja ylläpidetään ja vahvistetaan.

Kuitenkin metsien käyttö tulee kasvamaan voimakkaasti metsäteollisuuden elpymisen vuoksi. Kasvava puunkäyttö pienentää todennäköisesti metsien nettohiilinieluja suhteessa vertailutasovuosiin (2000-2009) vuosina 2021-2030.

Metsien nettohiilinielun pienentyminen on ilmakehän kannalta sama asia kuin se että lisäisimme kivihiilen polttoa siten että lisääntynyt CO_2 päästö vastaisi pienentyneen nielun CO_2 määrää.

Kaisun valmistumisen aikaan tarkkaa määritelmää metsien hiilinielujen vertailutasolle ja mahdollisille maakohtaisille joustoille ei ole asetettu. 13.10.2017 ministerineuvosto päätti esittää Suomelle 54 miljoonan CO_2 ekv. tonnin joustoja vuosille 2021-2030. Tämä on noin puolet Suomen tavoittelemasta joustotasosta. Kaisussa Suomi tavoittelee merkittäviä päästövähennyksiä niin liikenteessä kuin erillislämmityksessä biokomponentin lisäämisellä nestemäisten liikenne- ja lämmityspolttoaineiden joukkoon. Nämä kirjautuvat EU-khk –tilinpidossa vähennyksiksi taakanjakosektorilla. Jos biopolttoaineet valmistetaan esimerkiksi kotimaassa kasvavasta puusta siten, että ne pienentävät Suomen raportoimaa metsähiilinielua alle komission asettaman minimitason, aiheuttavat ne maankäyttösektorilla suuremman päästön kuin päästönvähenemähyödyn liikenne- tai erillislämmityssektorilla.

EU:n maankäyttöä koskeva regulaatioprosessi on edelleen keskeneräinen. Tulevat ilmastotavoitteet ovat kuitenkin kunnianhimoiset, joten Suomen on välttämätöntä edistää päästövähennyksiin johtavia toimenpiteitä.

Maankäytön päästövähennykset on fokusoitava turvemaihin

Maatalouden osalta Kaisussa on kiinnitetty huomiota oikeisiin asioihin. Päästövähennystoimista on erikseen mainittu eloperäisiin maihin kohdistuvat toimet ja maatilojen biokaasun tuotanto. Eloperäiset maat ovat potentiaalisin kohde toimille ja biokaasun tuotannossa on synergiaetuja energiasektorin ja kiertotaloustavoitteiden kanssa.

Rehuntuotannossa nurmipalkokasveilla on iso potentiaali. Useimmat palkokasvit ovat vaativia sekä tuotantotekniikan että olosuhteiden kannalta, minkä vuoksi palkoviljat eivät ole kilpailukykyisiä ja riittävän houkuttelevia perinteisen rehun tuotantoon. Palkokasvien runsas proteiinisisältö ja hyvä laatu tekevät niistä arvokkaita proteiinilähteitä täydentämään viljojen proteiinia ja tarjoavat myös vaihtoehdon lihatuotteille. Tehtyjen tutkimusten mukaan kasvisvoittoinen ruokavalio voi vähentää kasvihuonepäästöjä helposti 50 % sekä vähentää myös viljelymaan kokonaistarvetta.

Nielupolitiikassa on kiinnitetty huomiota pellonraivauksen negatiivisiin vaikutuksiin. Uuden pellon raivaamisen välttäminen onkin yksi parhaista keinoista hillitä päästöjä sekä maatalous- että maankäyttösektorilla, ja tämä on hyvä ottaa huomioon maatalouspolitiikan uudistuksissa.

Luonnonvarakeskus
Viikinkaari 4
PL 2, 00791 Helsinki Puhelin 0295 326 000 Y-tunnus 0244629-2

Suomen kasvihuonekaasupäästöt olivat vuonna 2015 noin 56 miljoonaa tonnia CO_2 ekv. Orgaanisten maatalousmaiden päästö oli vuonna 2015 noin 6,2 miljoonaa tonnia CO_2 (LULUCF sektorilla). Ja päästö on lisääntynyt noin 1 miljoonaa tonnia CO_2 vuodesta 2000. Ojitettujen orgaanisten metsämaiden päästö oli vuonna 2015 myös 6,2 miljoonaa tonnia CO_2. Kuitenkin toimia kohdennettaessa on huomioitava että orgaanisten maatalousmaiden pinta-ala on noin kaikkiaan noin 250 000 ha, kun taas ojitettujen orgaanisten metsien pinta-ala on noin 4,3 miljoonaa ha.

Kaisun tavoitteet ovat kunnianhimoiset - jotta voimme saavuttaa nämä tavoitteet, on sekä vähennettävä maatalouden päästöjä, että ylläpidettävä maankäyttösektorin nieluja. Kuitenkin Luonnonvarakeskuksen skenaarioiden mukaan metsien hiilinielu tulee pienentymään 2020 - 2030 ja päästöjen vähentäminen maataloudessa on haastavaa. Tämä tarkoittaa sitä että kaikki kustannustehokkaat keinot, joilla voidaan lisätä nieluja ja vähentää päästöjä maataloudessa ja maankäyttösektorilla on tutkittava, arvioitava ja siirrettävä käytäntöön.